

Tkadlec webových snů

Internetové technologie dneška - to jsou především výkonné databázové a aplikační servery. Doby, kdy vytvořit webovou aplikaci znamenalo sednout k jednoduchému ASCII editoru, jsou proto nenávratně pryč. Užívají se mohutnější nástroje, jako je například Macromedia Dreamweaver.

Nástroje pro týmovou práci, pokročilé editory s podporou barevného odlišení syntaxe a nejrůznějších pomocných nástrojů pro co možná nejjednodušší psaní kódu, debuggery - to vše už pomalu začíná patřit k základní výbavě každého programátora aplikací pro internet. Je proto logické, že změny na trhu musí reflektovat i nástroje, které k tvorbě webových aplikací slouží. Společnost Macromedia se tomuto dodejme, že i přes tolikrát omílaný krach "dot com" firem stále perspektivnímu - trhu věnuje už dlouhou dobu. Ne nadarmo se proto její nástroje pro tvorbu webového obsahu těší oblibě. Komunita webdesignerů proto s napětím očekávala dlouhou dobu avizované uvedení nové produktové řady s přívlaskem MX. V polovině tohoto roku byla zvědavost všech ukojena zahájením prodeje balíku Macromedia Studio MX, který je tvořen programy Dreamweaver MX, Flash MX, Fireworks MX, FreeHand 10 a ColdFusion MX Developer Edition. Vzhledem k obrovskému záběru celého balíku se budeme v této recenzi věnovat pouze jedné z komponent - editoru Dreamweaver MX.

Tvorba aplikací

Když před několika lety Macromedia uvedla na trh editor Ultradev, způsobila tím menší revoluci. Vizualní nástroj pro tvorbu webových aplikací byl opravdu něco nového a vpravdě revolučního. Jak už to však u revolučních věcí bývá, nový přístup ve vývoji aplikací rozdělil vývojářskou obec na dva tábory. Odpůrci vizualní tvorby argumentovali neprůhledností vývoje, závislostí na výrobcu komponent, zastánci naopak rychlostí tvorby webové aplikace a snadnou rozšiřitelností. Nutno dodat, že dodnes tento boj nemá vítěze, argumenty každého tábora mají něco do sebe. Pokud jste do dnešních dnů poznali pouze nevizualní přístup při vývoji webové aplikace, budete jistě jeho vizualním protějškem v prvních okamžicích nadšení. Celou aplikaci lze totiž vytvořit velice rychle. Vývojáři Macromedie předem připravili úseky kódu (v terminologii programu nazývané server behaviors), které několikerým klepnutím myši integrujeme do projektu. Nemusíme znát programovací jazyk, v němž aplikaci tvoříme, musíme pouze vědět, co od aplikace budeme požadovat. Propojení s databázovým serverem je taktéž záležitostí několika dialogů, pro jednoduché dotazy není nutná ani znalost jazyka SQL. Tím se dostáváme k patrně nejvýznamnější změně, s níž nová verze Dreamweaveru přichází: disponuje veškerým vývojářským zázemím jako původní Ultradev. Tímto krokem dle mého soudu Macromedia sleduje jedině - snahu přiblížit vizualní tvorbu aplikace co možná nejširší vývojářské veřejnosti. Řada tvůrců internetových aplikací Dreamweaver používá pouze k tvorbě základního designu stránek, při vývoji se však odklání k jiným (už nevizualním) aplikacím. Díky spojení Dreamweaveru a Ultradevu by už tento odklon (dle Macromedie) nastávat nemusel. S tak radikální změnou souvisí bohužel i dosti podstatné upozornění - Macromedia v nové verzi nezaručuje funkčnost doplňků (extensions), jež byly vyvinuty pro Dreamweaver verze 4.0. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že řada doplňků v nové verzi bohužel opravdu nefunguje. Někteří vývojáři už naštěstí na tuto situaci reagovali uvedením aktualizované verze, u početné skupiny extensions se toho však z nejrůznějších příčin nedočkáme. Tolik proklamovaná nezávislost vývojářů třetích stran tak přináší i své trpké plody: žádná síla (bohužel ani stesky uživatelů) původního vývojáře nedonutí, aby v doplňku příslušné nekompatibility odstranil.

Technologie

Svět internetových technologií se jen hemží nejrůznějšími zkratkami, a tak i nová verze Dreamweaveru nás jimi zahltlí. Ze serverových technologií podporuje ASP, ASP.NET, JSP, ColdFusion a PHP. Právě posledně jmenovaný jazyk - spolu s podporou databázového serveru MySQL - jistě uvítá řada vývojářů v Čechách. Společně s ASP jde o nejrozšířenější skriptovací jazyk, jehož podporu na straně serveru najdeme u drtivé většiny českých poskytovatelů webhostingu. Díky podpoře výše uvedených jazyků jsou v programu připraveny již zmiňované server behaviors, jako například úseky kódu pro práci s databází či stavovými proměnnými (sessions). I přes vcelku vysoký počet připravených komponent se ručním zásahem do kódu nevyhneme. Pro tyto případy disponuje nový Dreamweaver přepracovaným editorem zdrojového kódu, který uživatelé starší verze znají pod názvem Code Inspector. Ve verzi MX se inspiroval u svého mnohem zkušenějšího bratříčka, editoru HomeSite (mj. jedna z nedávných akvizic

Macromedie), a tak kromě nápovědy při psaní kódu (Tag Insight) disponuje i možností ukládání vybraných úseků kódu do repozitáře - uživatelům HomeSite v tuto chvíli jistě vytane na mysl funkce Snippets. Součástí dodávky je i speciální verze editoru HomeSite+. Když jsem tuto aplikaci spustil poprvé, propadl jsem nadšením - v nabídce editoru jsem našel funkce pro krokování programu, známé z klasických vývojářských prostředí. Tuto radost však po krátkém čase vystřídalo zklamání - výhod těchto funkcí mohou využívat pouze vývojáři pracující s aplikačním serverem ColdFusion. Od serverových technologií se nyní vraťme zpět ke klientské části aplikace. Ta bude v řadě případů používat pro výměnu dat se serverem dokumenty v jazyce XML. Je proto logické, že i Dreamweaver na stále rostoucí oblibu tohoto jazyka musel reflektovat. K editaci XML dokumentů lze využít Tag Inspector, pro kontrolu interní validátory, editor si poradí i s DTD (Document Type Definition). Úspěch XML si vynutil i přepracování dnes již klasického HTML. Snahy standardizační organizace W3C vedly k vytvoření specifikace XHTML. Dreamweaver tento jazyk podporuje, pro co možná nejjednodušší přechod navíc disponuje nástrojem pro konverzi stávajících HTML dokumentů do jejich novější XHTML podoby.

Pracovní prostředí

Radikálních změn se dočkal také vzhled celé aplikace. Pryč je pracovní plocha plná paletek spolu s "průhledným" stylem prostředí. Macromedia se navrátila ke klasické koncepci MDI oken a dokovaných paletek, svým vzhledem tak editor evokuje pracovní prostředí Visual Studia z dílny Microsoftu. Patříte-li však mezi staromilce, nemusíte se obávat ke starému vzhledu se lze kdykoliv vrátit. Pokud si ale na nové prostředí zvyknete, zcela jistě nebudete litovat - obdobnými ovládacími prvky disponují i nové verze dalších programů z dílny Macromedie, jako je Flash či Fireworks. Pro editaci definic kaskádových stylů, u nichž Dreamweaver podporuje už jejich druhou verzi, lze využít interní Property Inspector. V případě externích definic je však dle mého soudu výhodnější použít speciální editor. Je proto velká škoda, že v dodávce po vzoru HomeSite - nenajdeme alespoň lite verzi editoru TopStyle. Tvorbu nových dokumentů se editor snaží ulehčit nabídkou velkého množství šablon. Ty jsou v příslušném dialogu rozříděny do několika kategorií - v seznamu najdeme hlavičkové soubory pro dokumenty (X)HTML, XML či CSS, nechybějí ani skriptovací jazyky PHP, ASP či JSP. Zdrojem inspirace mohou být ukázky jednoduchých layoutů webových stránek.

Dojmy

Po několikátýdenním užívání mám z nové verze Dreamweaveru smíšené pocity. Jako uživatel starších verzí už několik let čekám na to, až Macromedia přestane ignorovat českého uživatele a do programu implementuje řádnou podporu našeho jazyka. Smířil bych se s tím, že si editor neporadí s kódováním ISO-8859 (to je ostatně ve světě Windows běžné), avšak i kódová stránka Windows-1250 dělá programu potíže - typickou ukázkou je funkce LiveUpdate pro okamžitý náhled na data ve fázi vývoje, kdy editor chybně zobrazuje znaky s diakritikou. Při tvorbě textově rozsáhlejších dokumentů bych také ocenil český korektor pravopisu, případně integraci se slovníkem z aplikací MS Office. Z pozice vývojáře velice kladně hodnotím podporu PHP a MySQL. Škoda jen, že se podobné podpory nedočkaly další Open Source projekty pro správu verzí. Nový Dreamweaver pro práci v týmu obsahuje vedle interního Check-In systému, který podle mých zkušeností stejně není používán, pouze napojení na komerční řešení Microsoftu Visual SourceSafe. Jak asi tušíte, u nové verze jsem bohužel marně - čekal podporu ve vývojářské komunitě velice oblíbeného systému CVS. I přes tyto výtky je nová verze Dreamweaveru zajímavým počinem. Na trhu s vizuálními editory webových stránek jistě zaujme stabilní místo a její koupí chybu rozhodně neuděláte. Při rozhodování o upgradu z verze 4 bych však už byl opatrnější - pokud si vás nezískal vizuální způsob vývoje webových aplikací a netvoříte dokumenty v jazycích XML a XHTML, můžete s klidným svědomím zůstat u verze staré.

Petr Vostrý

Macromedia Dreamweaver MX

Vizuální webový editor.

Minimální požadavky Mac - PowerPC G3, 96 MB RAM, 275 MB HDD, Mac OS 9.1 PC - Pentium II, 96 MB RAM, 275 MB HDD, Windows 98/2000/NT/XP

Výrobce Macromedia, San Francisco, CA, USA

Poskytl Digital Media, Olomouc

Cena 14 958 Kč včetně DPH